

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

RADA

Závěry Rady o úloze vzdělávání a odborné přípravy při provádění strategie *Evropa 2020*

(2011/C 70/01)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

ZDŮRAŽŇUJÍC, že je plně připravena poskytnout Evropské radě své odborné poznatky o politikách vzdělávání a odborné přípravy a aktivně přispívat k úspěšnému provádění strategie *Evropa 2020* pro zaměstnanost a růst, jakož i evropského semestru;

PŘIPOMÍNÁJÍC, že cílem strategie je zajistit inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, jenž má být podpořen řadou hlavních cílů EU a souborem stěžejních iniciativ;

A S OHLEDEM NA roční analýzu růstu pro rok 2011, kterou provedla Komise, včetně zprávy o pokroku v provádění strategie *Evropa 2020*, makroekonomické zprávy a návrhu společné zprávy o zaměstnanosti, a na integrované hlavní směry strategie *Evropa 2020*,

ZDŮRAŽŇUJE, ŽE

vzdělávání a odborná příprava hrají zásadní úlohu při naplňování cílů strategie *Evropa 2020* zaměřených na inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, a to zejména tím, že občany vybavují dovednostmi a kompetencemi, které evropská ekonomika a evropská společnost potřebují k zachování konkurenceschopnosti a inovativní povahy, ale i tím, že napomáhají podpoře sociální soudržnosti a začlenění. Rada by tedy klíčovou úlohu vzdělávání a odborné přípravy měla plně zohlednit v rámci své činnosti v průběhu nového evropského semestru, jenž byl zahájen na začátku roku 2011. Rada by měla s podporou Komise zejména zajistit, aby byla věnována náležitá pozornost otázkám, jako jsou politická opatření a reformy v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jejich přispění k cílům stanoveným na úrovni EU a výměna osvědčených politik a postupů;

DOMNÍVÁ SE, ŽE

1. rámec „ET 2020“ a čtyři strategické cíle ⁽¹⁾, které jsou v něm stanoveny, jsou pevným základem pro evropskou spolupráci

v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a mohou tedy významným způsobem přispět k plnění cílů strategie *Evropa 2020*;

2. kodaňský proces, jehož strategické priority pro příští desetiletí byly předmětem přezkumu na ministerském zasedání v Bruggách v prosinci roku 2010 ⁽²⁾, klade důraz na skutečnost, že odborné vzdělávání a příprava hrají klíčovou úlohu při podpoře cílů strategie *Evropa 2020*, protože poskytují důležité a vysoce kvalitní dovednosti a kompetence;

3. pro vzdělávání a odbornou přípravu mají zvláštní význam dvě z navrhovaných stěžejních iniciativ strategie *Evropa 2020*:

i) za prvé je to iniciativa *Mládež v pohybu*, jejímž cílem je pomoci mladým lidem, aby plně využili svého potenciálu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, a zlepšili tak své možnosti uplatnění na trhu práce. Je naléhavě zapotřebí snížit počet mladých lidí bez ukončeného vzdělání, zajistit, aby všichni mladí lidé získali základní dovednosti potřebné pro další vzdělávání, a rozšířit možnosti dalšího vzdělávání v pozdějších životních etapách. Instituce poskytující vysokoškolské vzdělávání by měly být podněcovány ke zlepšování kvality a relevantnosti nabízených vzdělávacích kurzů, aby povzbudily širší okruh občanů k vysokoškolskému studiu, a současně je třeba podporovat mobilitu pro všechny mladé lidi v rámci celého vzdělávacího systému, jakož i v rámci neformálního vzdělávání, např. při práci s mládeží a zapojování mládeže. Dále je třeba podporovat získávání zkušeností přímo na pracovištích a v podnicích a rozšířit možnosti dobrovolnické činnosti, samostatné výdělečné činnosti a práci a vzdělávání v zahraničí,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 119, 28.5.2009.

⁽²⁾ Komuniké ze zasedání v Bruggách o posílené evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy lze nalézt na této internetové stránce: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

- ii) za druhé je to iniciativa *Nové dovednosti pro nová pracovní místa*, ve které je zdůrazněna potřeba zdokonalovat dovednosti a zvyšovat zaměstnatelnost. Je třeba nadále zlepšovat identifikaci potřeb v oblasti odborné přípravy, zvyšovat relevantnost vzdělávání a odborné přípravy z hlediska uplatnění na pracovním trhu, usnadňovat přístup jednotlivců k celoživotnímu učení a poradenství a zajišťovat hladký přechod ze sféry vzdělávání a odborné přípravy do zaměstnání. Za tímto účelem je třeba zajistit užší spolupráci a partnerství mezi veřejnými službami, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy a zaměstnavateli, a to na celostátní, regionální i místní úrovni. Zásadní význam pro zvýšení zaměstnatelnosti má rovněž přechod na kvalifikační systémy založené na výsledcích vzdělávacího procesu a větší míra uznávání dovedností a kompetencí získaných v rámci neformálního a zájmového vzdělávání a informálního učení;
4. vzdělávání a odborná příprava mohou rovněž významně přispět k dalším stěžejním iniciativám, jako je například *Digitální agenda* a *Inovace v Unii*. Evropské systémy vzdělávání a odborné přípravy musí poskytovat vyvážený soubor dovedností a kompetencí, zajišťovat dostatečný počet absolventů vědeckých, matematických a inženýrských oborů, vybavovat je základními dovednostmi, motivací a schopností učit se, podporovat rozvoj průřezových kompetencí, včetně těch, které umožňují využívání moderních digitálních technologií, podporovat udržitelný rozvoj a aktivní občanství, a podněcovat tvořivost, inovace a podnikavost;
5. v návaznosti na cíle iniciativy *Evropská agenda pro boj proti chudobě* je rovněž zapotřebí vyvinout větší úsilí v oblasti poskytování podpory a příležitostí znevýhodněným studentům a studentkám, kteří nepatří k tradičním cílovým skupinám. Pro omezení sociálních rozdílů a pro to, aby všichni občané mohli plně využít svůj potenciál, mají zásadní význam faktory, jako je lepší přístup ke kvalitnímu vzdělávání a péči v předškolním věku a poskytování inovativních příležitostí v oblasti vzdělávání a odborné přípravy znevýhodněným skupinám;
3. Je naléhavě třeba řešit situaci mladých žen a mužů, kteří v důsledku vážných dopadů krize čelí mimořádným obtížím při vstupu na trh práce.
4. Je třeba zlepšit schopnost systémů vzdělávání a odborné přípravy přizpůsobit se novým požadavkům a trendům s cílem zajistit lepší soulad mezi dovednostmi a potřebami trhu práce a sociálními a kulturními výzvami globalizovaného světa,

II. Bude zapotřebí zvýšeného úsilí o dosažení hlavních cílů v oblasti vzdělávání

5. Dosažení dvou hlavních cílů EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy – tedy snížení počtu mladých lidí bez ukončeného vzdělání na méně než 10 % a zvýšení počtu osob ve věku 30–34 let s dokončeným terciárním nebo ekvivalentním vzděláním na nejméně 40 % – bude mít pozitivní dopad na zaměstnanost a růst. Opatření uskutečňovaná v odvětví vzdělávání a odborné přípravy kromě toho přispějí k plnění cílů v jiných oblastech, například pokud jde o zvýšení zaměstnanosti, podporu výzkumu a vývoje a zmírňování chudoby.
6. Pokud jde o první z uvedených cílů, neukončené vzdělání představuje komplexní jev, ovlivňovaný vzdělávacími, individuálními a socioekonomickými faktory. Řešení tohoto problému vyžaduje preventivní i kompenzační opatření, např. možnost získat vzdělání v rámci „druhé příležitosti“, jakož i úzkou koordinaci mezi odvětvím vzdělávání a odborné přípravy a s dalšími souvisejícími oblastmi politik. Za politická opatření, jež mohou mít na situaci pozitivní vliv, lze považovat lepší předškolní vzdělávání, aktualizované vzdělávací programy, kvalitnější vzdělávání učitelů, inovativní výukové metody, individualizovanou podporu – zejména pokud jde o znevýhodněné skupiny včetně migrantů a Romů – a intenzivnější spolupráci s rodinami a s místní komunitou.
7. I druhý cíl vyžaduje mnohostranný přístup. Aby byly systémy terciárního či ekvivalentního vzdělávání atraktivní a účinné, je zapotřebí rozsáhlých a efektivních investic, modernizovaných vzdělávacích programů a lepšího řízení. Inovace by měly být prosazovány na systémové i na institucionální úrovni, přičemž je třeba účinněji využívat finančních prostředků a nalézt rozmanitější zdroje financování. Dále jsou nezbytné pobídky k vybudování lepšího propojení s vnějším světem v širším měřítku, a to prostřednictvím partnerství s podniky a s oblastí výzkumu, a dále pobídky k přijímání studentů, kteří nepatří do tradičních skupin, např. patřičnými podněty a prosazováním validace, systémů podpory a poradenských služeb.

ZDŮRAŽŇUJE, ŽE

I. Vzdělávání a odborná příprava mají zásadní význam pro plnění cílů strategie Evropa 2020

1. Je naléhavě nutné efektivně investovat do vysoce kvalitního, modernizovaného a reformovaného vzdělávání a odborné přípravy, neboť tím budou položeny základy dlouhodobé evropské prosperity a zároveň, budou-li občané mít více dovedností a kompetencí lepší kvality, bude z krátkodobého hlediska možno lépe reagovat na důsledky krize.
2. Zásadní význam má podpora možností celoživotního učení pro všechny a na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, zejména prostřednictvím zvyšování atraktivity a relevantnosti odborného vzdělávání a přípravy a posilování účasti na vzdělávání dospělých a jeho relevantnosti.

V TÉTO SOUVISLOSTI A S OHLEDEM NA OTÁZKY VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY

1. přijaly cílené a na konkrétních opatřeních založené národní programy reform, které budou přispívat k plnění cílů strategie Evropa 2020, včetně hlavních cílů EU;

2. po zohlednění výchozích pozic jednotlivých členských států a jejich konkrétní situace přijaly politická opatření v souladu s vnitrostátními cíli a vnitrostátními rozhodovacími postupy;
3. při vytváření vnitrostátních politik zaměstnanosti a při podávání zpráv o jejich provádění s ohledem na integrované hlavní směry č. 8 a 9 ⁽¹⁾ horizontálně a úzce spolupracovaly s dalšími příslušnými odvětvími zapojenými do procesu *Evropa 2020* na vnitrostátní úrovni, zejména s ministerstvy práce, ale rovněž s dalšími zúčastněnými subjekty, jako jsou sociální partneři;
4. podporovaly posílenou spolupráci mezi institucemi poskytujícími vysokoškolské vzdělávání, výzkumnými ústavy a podniky s cílem posílit znalostní trojúhelník jakožto základ pro inovativnější a tvořivější ekonomiku v souladu s integrovaným směrem č. 4 ⁽²⁾,

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY

1. posilovaly mezi členskými státy horizontální spolupráci a sdílení zkušeností a osvědčených postupů, pokud jde o provádění národních programů reforem, a aby tyto aspekty případně zahrnuly do budoucích činností vzájemného učení;
2. dále podporovaly možnost získávat zkušenosti, zejména v souvislosti s prováděním opatření v oblastech spadajících do strategie *Evropa 2020*, a aby přiblížily otevřenou metodu koordinace potřebám a zájmům členských států prostřednictvím účinnějšího využívání výsledků evropské spolupráce, zvýšení transparentnosti a podpory cílenější spolupráce;
3. posilovaly propojení mezi jednotlivými cíli strategie *Evropa 2020*, především posilováním znalostní základny v této oblasti a intenzivnějším zapojením odvětví vzdělávání a odborné přípravy do zjišťování problémových faktorů růstu a zaměstnanosti;
4. v souladu s iniciativou *Nové dovednosti pro nová pracovní místa* posilovaly schopnost předjímat a uvádět v soulad potřeby

trhu práce a potřebné dovednosti, jakož i poskytovat vhodný soubor dovedností, včetně průřezových kompetencí, jako jsou např. digitální kompetence a kompetence v oblasti podnikání, a rozvíjet komplexní strategii pro zlepšení dostupnosti celoživotního učení, zejména z hlediska znevýhodněných skupin,

VYZÝVÁ KOMISI, ABY

1. v plné shodě s členskými státy dále posilovala propojení mezi prováděcími opatřeními pro strategický rámec „ET 2020“ a prováděcími opatřeními pro strategii *Evropa 2020*, zejména pokud jde o pracovní cykly, předkládání zpráv a určování cílů. Při navrhování střednědobých priorit nadcházejícího cyklu „ET 2020“ by měl být brán zvláštní zřetel na hlavní cíle a na odpovídající opatření přijatá v rámci iniciativ *Mládež v pohybu* a *Nové dovednosti pro nová pracovní místa*;
2. vybízela k tomu, aby společné zprávy o pokroku v rámci „ET 2020“ řádně zohledňovaly cíle strategie *Evropa 2020*, a současně vzala na vědomí přidanou hodnotu, kterou tyto zprávy bezesporu poskytují tím, že umožňují hlubší vhled do vnitrostátních vzdělávacích politik členských států;
3. zajistila zevrubnou analýzu pokroku dosaženého v otázce hlavních cílů a referenčních úrovní „ET 2020“, která poslouží jako základ pro výměnu názorů na zasedání Rady v průběhu každého evropského semestru;
4. zvýšila viditelnost a transparentnost opatření přijatých v rámci otevřené metody koordinace, a to zavedením účinné operační koordinace, do níž se zapojí členské státy a která umožní účast příslušných zúčastněných stran;
5. zajistila analýzu na podporu výměny informací uvnitř rámce otevřené metody koordinace, pokud jde o investiční a politické přístupy ke vzdělávání směřující k plnění cílů strategie *Evropa 2020*.

⁽¹⁾ Směr č. 8: rozvoj kvalifikované pracovní síly, která bude reagovat na potřeby trhu práce, a podpora celoživotního učení.
Směr č. 9: zlepšování výsledků systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních a zvyšování účasti na terciárním nebo srovnatelném vzdělávání.
⁽²⁾ Směr č. 4: optimalizovat podporu výzkumu, vývoje a inovací, posilovat znalostní trojúhelník a uvolnit potenciál digitální ekonomiky.